

Budgetförslag 2024–2026

Socialförvaltningen

Innehåll

Ekonomi.....	3
Driftbudget 2024	3
Specificering av kapitalkostnader	4
Generella statsbidrag	5
Driftkostnadseffekter investerings- och exploateringsprojekt	5
Investeringsbudget 2023 med plan för 2024–2028	7
Förväntad utveckling	8

Ekonomi

Driftbudget 2024

Tabell 1: Budgetförslag per verksamhet – tre positioner (tkr)

Verksamhetskod och namn	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos DR1 2023	Budgetförslag 2024	*Demografisk effekt 2024
100 Nämnds- och styrelseverksamhet	-1 023	-1 148	-1 148	-1 181	0
510 Vård o omsorg enl Sol o HSL	-597 998	-630 682	-635 347	-647 359	-10 255
513 LSS	-201 709	-222 759	-240 791	-229 197	-2873
530 Färdtjänst/riksfärdtjänst	-7 294	-8 717	-8 420	-8 970	-142
535 Öppen verksamhet	-3 985	-5 366	-5 324	-5 521	-88
552 Inst.vård f vuxna m missbruk	-14 804	-16 863	-20 273	-17 352	-268
554 HVB-vård f barn o ungdom	-24 678	-24 340	-19 270	-25 046	-293
557 Familjehem f barn o ungdom	-63 995	-71 567	-74 866	-73 642	-856
568 Öppna insatser f barn o ungdom	-28 127	-41 694	-39 327	-42 901	-502
585 Familjerätt o familjerådgivn.	-1 683	-1 877	-1 877	-1 931	-30
Summa netto	-945 294	-1 025 013	-1 046 643	-1 053 100	-15 307

* Demografisk effekt utöver budgetförslag fylls endast i av social- och bildningsförvaltningen

Kommentar driftbudget per verksamhet

Vid beräkning av det ökade budgetbehovet som resultat av en ökad befolkning har befolkningsprognosen (procentuell ökning) för de relevanta åldersgrupperna för nämndens verksamheter beaktats enligt nedan.

VoO = 65 – w år

Funktionsstöd = 0 – 79 år

IFO = 0 – 19 år (barn & unga) & 20 – 64 år (vuxna)

Befolkningsökningen i respektive åldersgrupp har sedan applicerats på innevarande årsbudget för respektive verksamhet som räknats upp i motsvarande mån.

Inom vård och omsorg och för åldersgruppen 65 år och äldre prognostiseras en befolkningstillväxt med 2%. På grund av att volymökningarna är komplicerade blir det svårt att fånga in allt i befolkningsprognosen. Ny lagstiftning är ett sådant exempel som kan påverka volymerna inom verksamheterna på Socialförvaltningen.

Förslaget om att införa LOV inom särskilt boende är framtaget för beslut i kommunfullmäktige i höst. Om förslaget införs innebär det ur ett ekonomiskt perspektiv eventuellt ökade kostnader för särskilt boende eftersom privata alternativ finns i kommunen i nuläget och uppstarten kan ske relativt omgående (se avsnitt förväntad utveckling).

Heltid som norm är ur ett ekonomiskt perspektiv en utmaning då den ökade resurstiden ligger främst på tider då det finns svårigheter med att nyttja den optimalt och effektivt. Den ökade resurstiden har inneburit budgetunderskott och innebär en utmaning för budget i balans framöver (se avsnitt förväntad utveckling).

Under tabell 4 redogörs även ökade hyreskostnader för familjens hus som för året 2023 beräknas uppgå till 2 221tkr (2 308tkr uppräknat med PKV 3,9% år 2024). Verksamheter som berörs av hyresökningen är särskilt boende, hemvård, familjecentral samt tillagningskök.

Övriga kostnader påverkas av det allmänna världsläget med stigande inflation under år 2023 och det finns en osäkerhet kring påverkan på det ekonomiska utfallet under år 2024.

Inom Funktionsstöd är i dagsläget 7 personer externt placerade på grund av brist på platser samt 9 personer ytterligare i kö för en LSS gruppbostad. Ett boende i Maglarp beräknas vara klart hösten 2023 men behov av fler platser finns för att hantera kön samt för att kunna verkställa framtida boendebeslut. Under tabell 4 redogörs behov av ramförstärkning för ett nytt boende.

För IFO:s del skulle budgeteffekten till följd av förändringar utifrån befolkningsprognosen innebära ett tillskott på cirka 1 950 tkr. Under 2024 är inga nya verksamheter planerade att starta. Utifrån den budgetram som föreslås, förväntas verksamheten inom IFO bedrivas i samma omfattning utifrån de förutsättningar som nu är kända. Lagändringar kan komma att leda till volymökningar i verksamheten.

Sammantaget innebär ovan att det är svårt att bedöma vilken kvalitet eller volym som kan levereras utifrån den tekniska budgetramen. Till ovan har förvaltningen ett effektiviseringskrav om 1 procent motsvarande 10 250 tkr. Dessa effektiviseringar ska specificeras i en särskild bilaga, arbetet pågår och planeras färdigt hösten 2023. Budgeten för respektive verksamhet är lagd med hänsyn till befolkningsutvecklingen, ökade kostnader tex löner (personalomkostnadspålägg), hyror och priser.

Specifisering av kapitalkostnader

Tabell 2: Specifisering av kapitalkostnader (tkr)

Kapitalkostnad	2024
Avskrivningar på beslut t.o.m. 2023-04-24	-3 748
Internränta (2,50 %) på beslut t.o.m. 2023-04-24	-356
Summa avseende beslutade	-4 104
Avskrivningar på föreslagna men ej beslutade investeringar	-150
Internränta (2,50 %) på föreslagna men ej beslutade investeringar	-4
Summa avseende ej beslutade	-154
Total summa	-4 258

Generella statsbidrag

Tabell 3: Generella statsbidrag enligt Sveriges kommuner och regioner, SKR (tkr)

Namn på bidrag	2024	2025	2026
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna (utg.omr. 9 avsnitt 6.6.7)	1 427	1 449	
Barnets bästa när vård enligt LVU upphör (utg.omr. 9 avsnitt 7.5)	48	49	
Summa	1 475	1 498	

Kommentar statsbidrag

Statsbidraget Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna har tidigare varit riktade statsbidrag och omvandlandes under 2023 till generella statsbidrag.

Statsbidrag Barnets Bästa när vård enligt LVU upphör avser ett utökat uppföljningsansvar för socialnämnden.

Driftkostnadseffekter investerings- och exploateringsprojekt

Tabell 4: Driftkostnadseffekter av investerings- och exploateringsprojekt (tkr)

LSS Boende Maglarp

Projekt	Driftkostnad 2024	Driftkostnad 2025	Driftkostnad 2026
Intäkter	171		
personalkostnader	-12 103		
Lokalkostnader	-1639		
Övriga kostnader	-945		
Kapitalkostnader	-65		
Summa	-14 580		

Kommentar driftkostnadseffekter

På kommunfullmäktige 2021-03-22 beslutades att bevilja socialnämnden 1 500 tkr år 2022 investeringsanslag för nytt LSS-boende i Maglarp. Utöver detta beslutades det dessutom att socialnämnden skulle återkomma med begäran om kompensation för ökade driftskostnader i ordinarie budgetprocess. Bakgrunden var att den ursprungliga driftskostnadsberäkningen ej beaktat budget för verksamhet som redan finns och som kommer att inkluderas i det nya boendet och som således borde avräknas från den begärda kompensationen. Den verksamhet som var aktuell i sammanhanget var gruppboendet i Tågarp. I den ursprungliga kompensationsberäkningen uppgick det totala kostnaderna för det nya LSS-boendet i Maglarp till 17 500 tkr. I Budgetförslag 2023 var avsikten att kostnaderna för den personal som idag arbetar i Tågarp avräknas och vilka uppgår till 9 500 tkr. Till detta tillkommer dock kapitalkostnader till följd av beslutad investeringsram motsvarande ca. 150 tkr ($17\,500 + 150 - 9\,500 = 8\,150$). Bedömningen idag är att Tågarp behövs i fortsatt drift till följd av långa köer till LSS gruppboendestäder. Det innebär att personalkostnader 9 500 tkr inte kan avräknas.

Enligt projektplan beräknades verksamheten på det nya boendet starta hösten 2023. Under budgetår 2023 har verksamheten kompenserats för driften motsvarande 4 760 tkr. Resterande kostnader på 14 580 tkr (Justerad med PKV, ej avräknade personalkostnader, hyresökning och övriga kostnader) behöver nämnden

kompensation för i budget 2024. Helårseffekten motsvarar 19 340 tkr (17 650 tkr exklusive justering med PKV, Hyresökningen och övriga kostnader).

Nya gruppbostadsplatser inom LSS

Projekt	Driftkostnad 2024	Driftkostnad 2025	Driftkostnad 2026
Intäkter	169	236	
Kostnader	-2 813	-3 938	
Summa drift	-2 644	-3 701	

Kommentar driftkostnadseffekter

Socialnämndens behovsanalys om nytt LSS boende prioriterades till att bli en förstudie. Förstudien visade att den snabbaste vägen fram till nya LSS-platser var genom en upphandling. Eftersom tidsaspekten för Socialförvaltningen har varit högst prioriterad har denna lösning föreslagits. Förslaget har även innefattat att en förstudie för att bygga platser i egen regi genomförs. I kommunfullmäktige (KS 2022/230 §231) beslutades att socialnämnden får upphandla lokaler för sex platser för ett LSS-boende och att finansiering av upphandlingen hanteras i denna budgetprocess. Driftsättningen planeras augusti 2024, nämnden är därför i behov av en drift ramförstärkning om 2 644 tkr och 3 701 tkr under 2025 samt ramförstärkning för investering om 1 500 tkr vilket motsvarar Maglarps investeringsram (se tabell 5). Helårseffekten för driftkostnaderna är 6 345 tkr.

Lokalkostnader

Projekt	Driftkostnad 2024	Driftkostnad 2025	Driftkostnad 2026
Familjens hus lokalkostnader	-2 308		
Justerade internpriser	-3 226		
Verksamhetsanpassningar LSS	-2 431		
Nya lokaler hemvård	-1 163		
Summa	-9 128		

Kommentar driftkostnadseffekter

Totala lokalkostnadsbudgeten för Familjens hus år 2023 beräknas uppgå till 14 331 tkr. En justering gjordes i debiteringen under årsskiftet 22/23. Justeringen innebar att i debiteringen tillkom även kostnader för momsen eftersom momskompensationen återsökts under åren 2022 och 2023 men i debiteringen var inte den inräknad. Hyresökningen beräknas uppgå till 2 221 tkr för år 2023. För 2024 beräknas hyresökningen uppgå till 2 308 tkr (uppräknat med PKV 3,9%).

För internpriset år 2024 kommer Tekniska serviceförvaltningen att ta höjd för de faktiska ökade externhyror som finns idag. Det innebär en total ökning på ytterligare 3 226tkr. Hyresökning i samband med verksamhetsanpassningar inom LSS boende uppgår till 2 431 tkr.

Nya lokaler inom hemvården bygger på ett politiskt beslut i socialnämnden för att förbättra arbetsmiljön inom hemvården.

Investeringsbudget 2023 med plan för 2024–2028

Förvaltningens investeringsbudget

Tabell 5: Förvaltningens investeringsbudget (tkr)

Prio	Nr och projektnamn	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Summa
1	90020 Investeringsram Soc	-4 280	-6 700	-6 800	-6 900	-7 000		-31 680
2	xxxxx Inventering Nytt LSS boende	0	-1 500	0	0	0		-1 500
3	46420 Nytt Gruppboende LSS (Maglarp)	-1 500	0	0	0	0		-1 500
	Summa netto	-5 780	-8 200	-6 800	-6 900	-7 000	0	-34 680

Kommentar investeringsbudget

Nämndens totala investeringsram under 2023 uppgår till 5 780 tkr. Av dessa avser 1500 tkr det nya LSS-boendet i Maglarp. Övrig investeringsram på 4 280 tkr avser inventarier, nya bilar, IT-system/utveckling och ombyggnationer i de lokaliteter som Socialförvaltningen bedriver verksamhet i.

Inför 2024 är nämnden i behov av en ramförstärkning om 1 500 tkr för ny gruppboende inom LSS, investeringsramen motsvarar Maglarps investeringsram. Behov av investeringsram utöver 6 700tkr är 1 500tkr.

Förväntad utveckling

Volym och kostnadsökningar – en utmaning

Beräkningar av volymökningar bygger i huvudsak på befolkningsprognoser. Idag är det inte ett mått som speglar verkligheten. Volymökningar är betydligt mer komplext inom Socialnämndens verksamheter. Socialnämnden har det yttersta ansvaret vilket gör att kostnader har en tendens att vältras över från andra verksamhetsområden. Ny lagstiftning är ytterligare en orsak till ökade volymer.

1 januari 2023 ändrades lagstiftningen som innebar en stärkt rätt till personlig assistans. Resultatet är en kraftig ökning av antalet timmar som orsakat ett underskott av Funktionsstöd har svårt att balansera inom den egna verksamheten.

Ny lagstiftning föreslås inom området våld i nära relationer. Om lagförslaget går igenom sommaren 2023 kommer det ställa högre krav på såväl utredningsförfarandet som själva placeringen för barn i dessa ärenden. Lagförändringen kommer inte fullt ut att finansieras av staten vilket brukar vara det gängse ordningen vid lagförändringar. Det är i dagsläget svårt göra en prognos men det handlar om betydande belopp.

Antalet anmälningar det första kvartalet 2023 rörande barn som far illa har ökat med 25%. Orsaken till det är inte en ökad andel barn i kommunen utan beror mer på socioekonomiska faktorer. Kostanden för externt placerade barn överskrider nu budget.

Utskrivningstakten från Region Skånes har ökat. Andelen äldre har ökat men det finns även en problematik med vårdköer inom Region Skåne efter pandemin. Det har i sin tur resulterat i att patienter skrivs ut tidigare med omfattande omvårdnadsbehov. Budgeten för korttidsplatser har överskridits. Avd Vård och omsorg har undvikit att köpa externa platser genom att skapa fler platser i egen regi men dessa platser saknar budget.

Behovet av gruppboendeplatser LSS har ökat och är akut. För närvarande står 10 personer i kö och 7 är externt placerade. Behovet av LSS-gruppboendeplatser har lyfts i lokalförsörjningsplanen i flera år. Flyttkedjor och trapphusboenden har balanserat behoven under lång tid men de brukare som nu står i kö har mer omfattande behov. Det förstärka boendet som står klart hösten 2023 var meningen ersätta det befintliga boendet men det måste fortsätta att vara i drift i avvaktan på nytt traditionellt boende för att balansera kön men det saknar budget. Den ökade kostnaden pga volymökning och platsbrist kommer inte avd Funktionsstöd kunna balansera inom sin budgetram.

En upphandling för byggnation av en gruppboende är påbörjad och ytterligare ett planeras men det kommer ta tid vilket riskerar att fler som står i kö måste erbjudas en extern placering. En extern placering är dels i snitt dubbelt så dyr dels endast möjlig om den enskilde tackar ja. Det ska föreligga synnerliga skäl för att en extern placering är det enda alternativet. De personer som nu står i kö har inte synnerliga skäl. Det betyder att det finns risk för vite om personen tackar nej och beslutet inte kan verkställas i kommunen. Ett ärende om vite behandlas f.n i Förvaltningsrätten.

Ett förslag om att införa LOV inom särskilt boende är i beslutsprocess. Om det införs vid årsskiftet 2024 kan det innebära en ökad kostnad då det finns privata alternativ i kommunen som kan starta relativt omgående. Ett ev ökat antal platser i privat regi kommer inte att kunna balanseras fullt ut genom att dra ner på motsvarande platser inom kommunens egna boenden.

Den sk heltidsresan är en utmaning då den utökade arbetstiden inte fullt ut har kunnat nyttjas ute i verksamheterna. Behovet av personal är inte jämnt fördelat över dygnet och det är svårt att

minska vikarietimmarna till förmån för den utökade arbetstiden. Det genererar även ökade kostnader för övertid. Sedan 2020 erbjuds samtlig personal att arbeta heltid. Införandet skedde hastigt och i samband med pandemin som var omgärdad av många restriktioner. Det saknas ett digitalt schemaläggningssystem i kommunen vilket kommer ta tid införa. Det innebär även en stor kulturell omställning både för verksamhet och personal att anpassa sig till heltidsresans konsekvenser.

Under 2023 har inte verksamheterna kompenserats fullt ut för ökade hyreskostnader pga nyproduktion, ombyggnader etc. Det har i sin tur gjort att flera enheter redan från januari 2023 visade underskott. Det handlar om Tullabodas särskilda boende, ombyggnationen för två LSS-verksamheter samt ändamålsenliga lokaler till Hemvården. Att balansera dessa kostnader i enheterna är en utmaning.

Sammanfattning ekonomisk utmaning (tkr):

Externa placeringar LSS	-9 000
Personlig Assistans	-4 500
Fortsatt drift Tågarp LSS	-11 220
Ökade hyreskostnader	-9 100
Korttidsvård VoO	-4 800
Totalt:	-38 620

Personalförsörjning och kompetensutveckling

Personalförsörjning är en stor utmaning för Socialnämndens verksamheter. Svårigheten med att rekrytera omfattar idag i princip alla verksamheter. Kommunens arbetsgivarvarumärke är viktigt. Arbetets förutsättningar med god arbetsmiljö är en strategisk fråga för att kunna locka personal. Det krävs personer som är villiga att pendla till kommunen för att täcka kompetensbehovet.

För att säkerställa en god arbetsmiljö är ledarskapet viktigt. Det finns en tydlig koppling mellan god arbetsmiljö och antalet anställda per chef. Det nära ledarskapet är viktigt både ur ett kvalitetsperspektiv och ett arbetsmiljöperspektiv. Inom Socialnämndens verksamheter har cheferna stora uppdrag och många direkt underställda medarbetare. Inom Vård och Omsorg är snittet 25-30 medarbetare. Det finns exempel på upp till 55 direkt underställda. Många arbetsgrupper är för stora inom flera verksamhetsområden och stora chefsuppdrag kommer det vara svåra rekrytera till under 2024 då ett antal chefer går i pension.

Med tanke på den brist på utbildad personal som råder är det viktigt att kompetensutveckla befintlig personal. Inte minst utifrån målsättningen God och nära vård och att fler ska vårdas hemma med komplexa vårdbehov. En kompetensplan är beslutad av nämnd 2022. Med stöd av statliga stimulansmedel, det s.k äldrelyftet har 65 personer fått möjlighet att på betald arbetstid utbilda sig till undersköterskor. 2023 är sista året för statlig finansiering av äldrelyftet och det saknas finansiering för ytterligare att gå utbildningen 2024.

Särskild satsning görs för språkutveckling. Förvaltningen har utbildat såväl språkombudsutbildare som språkombud ute på arbetsplatserna och de första språkombuden blev examinerade i maj 2023. Utvecklingen med fler språkombud kommer fortsätta om budget medger även 2024

From 1/7 2023 är undersköterska en skyddad yrkestitel vilket gör att visstidsanställda som inte har

ett bevis om skyddad yrkestitel inte får använda titeln undersköterska oavsett vad som anges i anställningsavtalet. Ny lagstiftning säger dessutom att brukare inom hemvården har rätt till en fast omvårdnadskontakt och att det ska vara en undersköterska.

Sammantaget kan konstateras att det bekymmersamma ekonomiska läget i kombination med ökade volymer inom den lagstadgade verksamheten och svårigheten med att rekrytera och behålla kompetent personal är och kommer att vara en stor utmaning för Socialnämndens verksamheter 2024-26.